

PRZEMYSŁAW PIECHOTA
MIŁOSZ KOŁODZIEJCZYK

POZYCJA I ZNACZENIE SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH W POLSKIM SYSTEMIE FINANSOWYM

Wprowadzenie

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK) to parabankowe instytucje funkcjonujące przede wszystkim na podstawie Ustawę o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych¹ (Ustawa – Prawo spółdzielcze)². Niniejszy artykuł stanowi próbę omówienia najważniejszych elementów systemu SKOK oraz perspektyw jego rozwoju. Ponadto zaprezentowano zarys działalności związków kredytowych na świecie ze szczególnym uwzględnieniem skali i zasięgu działania oraz poziomu kapitałów ogółem³ tego rodzaju instytucji.

Historia spółdzielczej działalności pożyczkowej w Polsce po 1945 roku

W PRL spółdzielczość była uznawana za poprawną doktrynalnie formę własności uspołecznionej, co umożliwiło tworzenie w latach 1950–1956 kas gminnych, które następnie przekształcono w spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe. W roku 1975 spółdzielniom tym nadano status banków spółdzielczych⁴.

Za początek działalności SKOK po transformacji ustrojowej w Polsce należy uznać dzień 31 sierpnia 1992 roku, kiedy pierwszą tego rodzaju kasę uruchomiono w Elektrociepłowni „Gdańsk”. W kolejnych latach SKOK powstawały przede wszystkim jako alternatywa dla kas zapomogowo-pożyczkowych przy zakładach pracy i miały głównie charakter branżowy oraz jednozakładowy⁵.

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (DzU, nr 1, poz. 2 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (DzU, nr 30, poz. 210 z późn. zm.).

³ Przez pojęcie kapitał ogółem rozumie się kapitały instytucjonalne oraz uzupełniające.

⁴ G. Ancyparowicz: *Geneza i rozwój spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych*, GUS, Warszawa, 2008, s. 2.

⁵ *Historia Kas Stefczyka i innych*, strona internetowa Kas Stefczyka: <http://www.kasastefczyka.pl/>.

Podstawą prawną powstania i funkcjonowania SKOK było z początku wyłącznie Prawo spółdzielcze, jednak od dnia 14 grudnia 1995 roku kluczowe obszary ich działalności uregulowano dodatkowo odrębną ustawą. Organem nadzoru nad systemem SKOK ustanowiono Kasę Krajową⁶. Dotychczas nadzór nad kasami sprawowany był oddzielnie od nadzoru nad pozostałymi podmiotami rynku finansowego, jednak w momencie powstania niniejszego artykułu trwał proces legislacyjny mający na celu zmianę tego stanu rzeczy⁷. Tego rodzaju rekomendacja znalazła się m.in. w raporcie dotyczącym SKOK sporządzonym w 2010 roku przez Bank Światowy⁸.

Podstawowe różnice między SKOK a bankami spółdzielczymi, oprócz kwestii nadzoru, dotyczą m.in. zarobkowego charakteru działalności banków, odrębnego systemu gwarantowania depozytów, zasad tworzenia tych instytucji, obowiązku ich zrzeszania się oraz powoływania władz. Ponadto depozyty w SKOK nie są objęte Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, lecz tworzonym przez Kasę Krajową Funduszem Stabilizacyjnym, do którego zrzeszone kasy są zobowiązane wnieść wkłady w wysokości co najmniej 1% wartości ich aktywów. Gwarancję zwrotu określonych kwot depozytów zapewnia Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK⁹. Należy również wspomnieć, że teren działania SKOK, w odróżnieniu od banków spółdzielczych, nie podlega żadnym ograniczeniom¹⁰.

Charakterystyka działalności SKOK

Do najistotniejszych elementów konstrukcji systemu SKOK należy niezarobkowy charakter działalności kas oraz ścisły związek z zakładami pracy lub innymi organizacjami społecznymi. Otóż kasy mają możliwość świadczenia usług finansowych wyłącznie na rzecz osób będących ich członkami. Z kolei do ubiegania się o członkostwo uprawnione są jedynie osoby fizyczne „połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym”, a w szczególności „pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy lub osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej”.

W rzeczywistości ustawowe ograniczenia dotyczące dostępu do systemu SKOK są pozorne. W praktyce do większości kas należeć może praktycznie każdy – wystarczy zostać członkiem jednego z otwartych stowarzyszeń, przy którym działa dana kasa¹¹.

⁶ Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

⁷ M. Zdziechowska: *Impas w sprawie nadzoru finansowego nad SKOK*, „Rzeczpospolita” z 23 lutego 2011 r.

⁸ *Credit Unions in Poland: Diagnostic and Proposals on Regulation and Supervision*, World Bank, 2010, s. 5, 7.

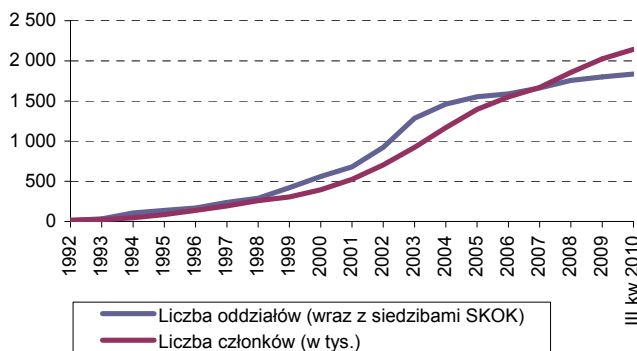
⁹ *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2009 r.*, NBP, Warszawa 2010, s. 155.

¹⁰ G. Ancyparowicz: *op.cit.*, s. 3.

¹¹ J. Iskra: *SKOK-ów ci u nas dostatek*, „Gazeta Wyborcza” z 15 stycznia 2003 r.

Pozycja i znaczenie SKOK w polskim systemie finansowym

Od początku funkcjonowania sektor SKOK dynamicznie zwiększa terytorialny zakres działania. Penetracja rynku, w początkowym okresie opierająca się przede wszystkim o zakładanie nowych kas¹², wraz z dojrzewaniem sektora zaczęła odbywać się w oparciu o rozbudowę sieci oddziałów, których liczba na koniec III kw. 2010 roku osiągnęła wartość 1778 (przy liczbie członków kas szacowanej na 2143 tys. osób).

Rys. 1. Liczba SKOK wraz z oddziałami oraz liczba członków kas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kasy Krajowej.

Za umowną, graniczną datę uznać można lata 2003–2004, w których średnia liczba oddziałów przypadających na jedną kasę wzrosła z 10,7 do 16,6¹³, zaś średnia liczba członków spółdzielni przypadających na jedną kasę zaczęła wykazywać trwałą tendencję wzrostową¹⁴ (patrz rys. 2).

Szacuje się, że gdyby zaobserwowane w tym okresie prawidłowości nie uległy zmianie, do końca 2015 roku liczba SKOK wraz z oddziałami zwiększy się do 1947, zaś liczba członków kas osiągnie poziom 2402 tys. osób¹⁵.

Przedmiotowemu procesowi towarzyszyła postępująca konsolidacja sektora. Od końca 2003 roku liczba kas zmniejszyła się o 50 podmiotów i według stanu na 26 lutego 2010 roku ich liczba wynosiła 59 kas. Jednocześnie na koniec 2009 roku aktywa największej

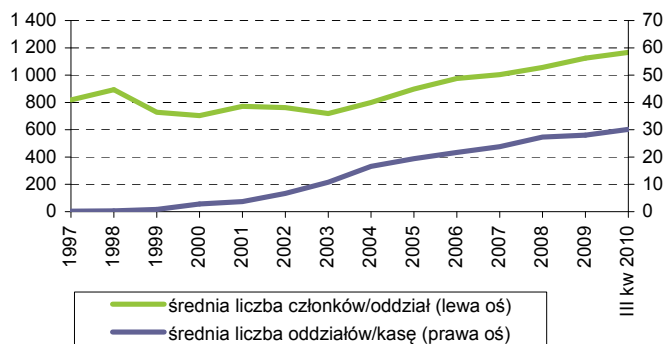
¹² Zgodnie z danymi NBP, w 1995 r. liczba SKOK osiągnęła maksymalny poziom 228 podmiotów. Według stanu na 26 lutego 2010 działalność operacyjną prowadziło 59 kas.

¹³ Według stanu na koniec III kw. 2010 r. na każdą kasę przypadało średnio 30,1 oddziałów.

¹⁴ W latach 1997–2002 średnia liczba członków/oddział (wraz z siedzibami) spadła z 819 osób do 719 osób. Według stanu na koniec III kw. 2010 przedmiotowa wielkość wyniosła 1167 osób.

¹⁵ Oszacowane KMNK modele regresji (funkcja regresja w MS Excell, $\alpha = 5\%$). Dla liczby oddziałów: szereg czasowy o logarytmicznej postaci analitycznej. Dla liczby członków kas: zmienną objaśniającą jest liczba kas wraz z oddziałami.

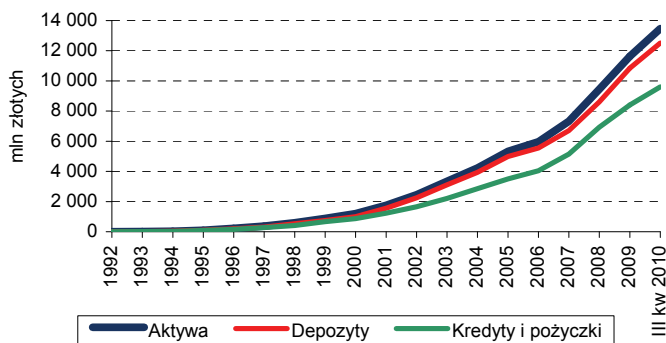
z kas, SKOK im. Stefczyka, stanowiły 37% łącznych aktywów sektora¹⁶ (trzy największe kasy zgromadziły ponad połowę aktywów sektora).

Rys. 2. Liczba oddziałów oraz członków SKOK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kasy Krajowej.

Tempo wzrostu wartości aktywów SKOK prawie w całej poprzedniej dekadzie znacznie przekraczało dynamikę aktywów zarówno banków komercyjnych, jak i spółdzielczych¹⁷, jednak skala działania kas w dalszym ciągu była stosunkowo niewielka. Dopiero w 2009 roku stosunek łącznej sumy aktywów sektora SKOK do łącznych aktywów sektora bankowego przekroczyła 1% (w całym polskim sektorze finansowym 0,8% – patrz tabela 1.

Rys. 3. Wybrane wielkości finansowe sektora SKOK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kasy Krajowej.

¹⁶ Obliczenia własne na podstawie sprawozdania finansowego SKOK im. Stefczyka oraz danych Kasy Krajowej.

¹⁷ *Rozwój...*, s. 156.

Biorąc jednak pod uwagę wyłącznie banki spółdzielcze, a więc podmioty z sektora bankowego najbardziej zbliżone do SKOK, stosunek udziału aktywów kas do łącznych aktywów tych podmiotów od lat kształtuje się na poziomie kilkunastu procent (14,1% na koniec 2009 r.), należy więc uznać, że SKOK stanowią bardzo silną konkurencję dla bankowości spółdzielczej (szczególnie w zakresie tzw. szybkich pożyczek gotówkowych).

Tabela 1

Stosunek aktywów sektora SKOK do łącznych aktywów wybranych pozycji (%)

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Sektor bankowy, w tym:	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	1,1
banki spółdzielcze	10,5	13,0	14,7	15,7	14,2	15,0	12,5	14,1
sektor finansowy ogółem	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Przegląd zasad i praktyki działania wybranych systemów unii kredytowych i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w Polsce*, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa 2008, s. 25–26 oraz *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2009 r.*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2010, s. 119, 156.

Wybrane wyniki finansowe sektora SKOK

Kluczowym obszarem działalności SKOK pozostaje świadczenie podstawowych usług finansowych na rzecz gospodarstw domowych. Pożyczki i kredyty udzielone gospodarstwom domowym w 2009 roku stanowiły 83,5% aktywów ogółem SKOK. Z uwagi na regulacje ustawowe, oszczędności gospodarstw domowych (wraz z kapitałem instytucjonalnym) stanowiły praktycznie jedyne źródło finansowania prowadzonej działalności, na koniec 2009 roku stanowiąc aż 98,9% zagregowanych pasywów sektora.

Tabela 2

Struktura wybranych pozycji bilansowych sektora SKOK (%)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Kredyty i pożyczki dla gospodarstw domowych, w tym:	80,7	81,1	84,8	83,5
do 1 roku włącznie	14,9	9,4	6,8	5,8
powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	80,9	62,5	54,1	63,6
powyżej 5 lat	4,2	28,1	39,1	30,6
Depozyty gospodarstw domowych	99,2	98,5	98,9	98,9
bieżące	6,4	10,4	9,4	17,2
terminowe	93,6	89,6	90,6	82,8

Źródło: *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2009 r.*, NBP, Warszawa 2010, s. 157

Przeciętna wartość depozytu w przeliczeniu na członka, która w 2009 roku wyniosła około 5,5 tys. złotych, zaś w ciągu trzech kwartałów 2010 roku wzrosła do ponad 5,8 tys. złotych. Z kolei przeciętna wartość pożyczki na członka w 2009 roku wynosiła około 4,1 tys. złotych, a według danych na III kwartał 2010 roku wzrosła do poziomu około 4,5 tys. złotych¹⁸.

W strukturze terminowej kredytów i depozytów SKOK niezmiennie dominują produkty terminowe, chociaż należy zwrócić uwagę na wzrost udziału depozytów bieżących z poziomu 9,4% w 2008 roku do 17,2% w 2009 roku. Prawie 70% portfela kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych stanowiły pożyczki i kredyty konsumpcyjne.

Szczególną uwagę należy zwrócić na udział pożyczek i kredytów na okres powyżej 5 lat w portfelu kredytowym SKOK, składający się z hipotecznych kredytów mieszkaniowych. Przedmiotowy portfel został bowiem zbudowany w bardzo krótkim okresie¹⁹, co świadczy o wysokiej zdolności SKOK do docierania do klientów (członków) z własną ofertą produktową. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 marca 2009 roku²⁰ przywracający ograniczenie okresu, na jaki SKOK mogą udzielać pożyczek i kredytów (do 5 lat włącznie) sprawi, że przedmiotowa wartość najprawdopodobniej będzie się systematycznie obniżać.

Zagregowane dane sektora SKOK wskazują, że w latach 2006–2008 wynik finansowy kształtował się na relatywnie niskim poziomie. Jednocześnie w 2009 roku aż 13 spośród 49 funkcjonujących kas osiągnęło ujemny wynik finansowy netto, przede wszystkim z powodu wzrostu kosztów usług obcych, wynagrodzeń oraz kosztów działalności podstawowej²¹.

Tabela 3

Wynik finansowy oraz wybrane wskaźniki efektywności SKOK

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Zysk brutto (mln zł)	36,9	43,9	42,0	5,7
Zysk netto (mln zł)	34,4	36,2	18,6	-19,2
Wskaźnik poziomu kosztów (%)	95,8	95,7	97,2	99,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto (%)	3,9	3,5	1,3	-1,1
Wynik netto/aktywa (%)	0,6	0,5	0,2	-0,2

Źródło: Wyniki finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK) za 2009 r. i I półrocze 2010 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010, s. 7.

¹⁸ Wyniki finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK) za 2009 r. i I półrocze 2010 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010 r., s. 4 oraz obliczenia własne na podstawie danych SKOK.

¹⁹ Od końca października 2006 r., kiedy w życie weszła Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania (DzU nr 183, poz. 1354 z późn. zm.).

²⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2009 r., sygn. akt K53/07 (DzU nr 50, poz. 403).

²¹ *Wyniki...*, s. 2, 6.

Adekwatność kapitałowa

Jedną z kluczowych kwestii dotyczących działalności SKOK wiąże się z adekwatnością kapitałową tych podmiotów. Określenie wymogów w tym zakresie leży w gestii Kasy Krajowej, która określiła następujące normy ostrożnościowe²²:

- wskaźnik poziomu kapitałów ogółem do aktywów netto $\geq 5\%$ (w SKOK o aktywach poniżej 5 mln zł $\geq 8\%$),
- wskaźnik poziomu kapitału ogółem do środków zgromadzonych na rachunkach w SKOK $\geq 7\%$,
- wskaźnik poziomu kapitału instytucjonalnego w stosunku do aktywów netto $\geq 4\%$.

W roku 2009 wartość wskaźnika poziomu kapitału ogółem sektora SKOK wyniosła 7,1%. Warto jednak zaznaczyć, że Światowa Rada Związków Kredytowych (ang. *World Council of Credit Unions* – WOCCU) rekomenduje utrzymywanie kapitałów, rozumianych jako zatrzymany zysk, donacje oraz rezerwy statutowe na poziomie co najmniej 10% aktywów ogółem²³.

Spełnienie tego kryterium, m.in. z uwagi na relatywnie niską rentowność działalności SKOK, może być trudne bez wprowadzenia zmian o charakterze systemowym.

Oceniając wpływ powyższego na stabilność systemu SKOK należy jednak pamiętać, że ryzyko, na jakie w zakresie prowadzonej działalności wystawione są te podmioty, nie w pełni pokrywają się z ryzykiem banków, stąd bezpośrednie przenoszenie regulacji z sektora bankowego na sektor SKOK nie wydaje się właściwe.

Działalność związków kredytowych na świecie

Zgodnie z raportem WOCCU w 2009 roku, kasy oszczędnościowo-kredytowe w formie spółdzielni funkcjonowały w 121 państwach.

W 97 państwach poddanych badaniu przez powyższą organizację zidentyfikowano łącznie 49 330 związków kredytowych („CU”), które świadczyły usługi na rzecz około 184 milionów członków. Należy zaznaczyć, że badanie nie objęło 24 krajów, w tym np. Chin, Japonii i Pakistanu.

²² Patrz część II § 1–3 uchwały nr 1 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 2 kwietnia 2003 r.

²³ WOCCU określa także dopuszczalny poziom finansowania związków kredytowych ze źródeł zewnętrznych w zależności od poziomu kapitałów ogółem, jest to: 0% aktywów ogółem dla poziomu kapitałów poniżej 8% aktywów ogółem, maksimum 5% aktywów ogółem dla poziomu kapitałów w przedziale 8–10% aktywów ogółem, maksimum 10% aktywów ogółem dla poziomu kapitałów w przedziale 10–12% aktywów ogółem, maksimum 15% aktywów ogółem dla poziomu kapitałów przekraczającego 12% aktywów ogółem. Patrz: *Technical Guide: Credit Union Regulation and Supervision*, World Council of Credit Unions, Washington DC 2008, s. 7.

Tabela 4

Związki kredytowe w podziale na region działania

Region*	Liczba CU		Liczba członków (tys.)	Zasięg** (%)	Aktywa*** (mln USD)	Kapitały ogółem*** (mln USD)	Kapitały ogółem/aktywa (%)
	ogółem	w tym kraje członkowskie WOCCU					
Afryka	14 404	4 698	15 595	6,8	4 944,1	242,9	4,9
Azja	21 233	1 872	35 919	2,6	110 327,0	5 514,5	5,0
Karaiby	556	381	3 023	18,9	4 466,0	404,3	9,1
Europa	2 418	1 914	8 502	3,6	26 349,0	3 447,0	13,1
Ameryka Łacińska	1 784	1 434	14 982	4,8	38 102,4	5 272,1	13,8
Ameryka Północna	8 653	8 653	101 975	44,6	1 126 517,7	101 075,6	9,0
Australia i Oceania	282	133	3 920	17,9	42 896,5	3 781,8	8,8
Razem	49 330	19 085	183 916	14,2	1 353 602,7	119 738,2	8,8

* Dane nie obejmują Albanii, Argentyny, Bośni i Hercegowiny, Botswany, Chin, Chorwacji, Gabonu, Gruzji, Gwinei, Iranu, Japonii, Kiribati, Madagaskaru, Mauretanii, Maroka, Nigerii, Pakistanu, Ruandy, Samo, Swaziland, Szwajcarii, Timoru-Leste, Tuvalu, Vanuatu, Wenezueli i Zambii z powodu niedostarczenia danych przez CU działające w tych krajach.

** Stosunek liczby członków CU do aktywnej zawodowo populacji w wieku od 15 do 64 lat.

*** Na podstawie danych w walucie krajowej przeliczonych na USD według kursu z 31 grudnia 2009r. (lub 31 grudnia 2008r. w przypadku niektórych krajów).

Źródło: opracowanie własne na podstawie 2009 *Statistical Report...*

Spośród analizowanych regionów świata, działalność związków kredytowych była najbardziej rozpowszechniona w Ameryce Północnej, na którą przypadało ok. 55,4% całkowitej liczby członków oraz ponad 83% aktywów unii w badanych krajach. Zasięg związków kredytowych, określony jako stosunek liczby członków do całkowitej aktywnej zawodowo populacji w wieku od 15 do 64 lat, był również największy na kontynencie amerykańskim, gdzie wyniósł aż 44,6%. Podstawowe dane dotyczące związków kredytowych na świecie zaprezentowano w tabeli 4.

Spośród objętych analizą WOCCU państw europejskich, najwięcej związków kredytowych oraz członków zawiązków, zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w odniesieniu do aktywnej zawodowo populacji, wykazano w Irlandii, gdzie działały 503 podmioty zrzeszające prawie 3 mln osób. Polskie SKOK w omawianym zestawieniu zajęły trzecią pozycję pod względem liczby członków oraz drugą pod względem wartości aktywów w przeliczeniu na USD.

Tabela 5

Związki kredytowe w regionie europejskim

Kraj	Liczba CU	Liczba członków (tys.)	Zasięg* (%)	Aktywa** (mln USD)	Kapitały ogółem** (mln USD)	Kapitały ogółem / aktywa (%)
1	2	3	4	5	6	7
Białoruś	14	0	0,0	0,7	0,1	12,1
Estonia	19	3	0,3	16,2	4,8	29,4
Wielka Brytania	453	788	2,0	1 072,3	141,6	13,2
Irlandia	503	2 955	75,4	20 052,2	2 938,3	14,7
Łotwa	34	25	1,6	20,0	1,0	5,1
Litwa	61	102	4,1	366,0	3,6	1,0
Macedonia	1	8	0,5	6,1	2,1	34,4
Mołdawia	395	124	3,9	30,2	0,4	1,2
Polska	62	2 026	7,4	4 042,4	285,2	7,1
Rumunia	17	71	0,5	48,5	8,6	17,8
Rosja	130	208	0,2	162,1	4,5	2,8
Ukraina	729	2 190	6,8	532,3	56,8	10,7
Razem	2 418	8 501	8,6	26 349,0	3 447,0	13,1

* Stosunek liczby członków CU do aktywnej zawodowo populacji w wieku od 15 do 64 lat.

** Na podstawie danych w walucie krajowej przeliczonych na USD według kursu z 31 grudnia 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie 2009 Statistical Report...

Podsumowanie

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, podczas prawie dwóch dekad swojego istnienia, stworzyły istotną alternatywę dla banków komercyjnych i spółdzielczych w zakresie świadczenia podstawowych usług finansowych na rzecz gospodarstw domowych, w tym w szczególności w segmencie pożyczek gotówkowych.

Jednym z czynników sukcesu SKOK jest zdolność do oferowania niższej marży odsetkowej niż podmioty sektora bankowego, co w dużej mierze wynika z mniej rygorystycznych wymogów kapitałowych stawianych kasom. Na wzrost zaufania do SKOK wpływać może także fakt, że pomimo nieobjęcia państwowym systemem nadzoru, nie odnotowano upadłości żadnej z kas (choć pamiętać należy, że w ramach konsolidacji sektora podmioty o złej sytuacji finansowej były przejmowane przez silniejsze kasy).

Dotychczasowe stabilne funkcjonowanie systemu SKOK stanowi istotny argument przemawiający za adekwatnością obecnych rozwiązań systemowych, jednak działania legislacyjne, dążące do zwiększenia regulacji sektora (abstrahując od zwiększenia bezpieczeństwa zgromadzonych w SKOK depozytów), mogą zmusić kasy do modyfikacji obec-

nego modelu biznesowego, co może wpłynąć negatywnie na dynamikę rozwoju sektora SKOK w najbliższych latach.

Literatura

Ancyparowicz G.: *Geneza i rozwój spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych*, GUS, Warszawa, 2008.

Credit Unions in Poland: Diagnostic and Proposals on Regulation and Supervision, World Bank, 2010.

2009 Statistical Report, World Council of Credit Unions, Washington DC 2010 r.

Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2009 r., NBP, Warszawa 2010.

Technical Guide: Credit Union Regulation and Supervision, World Council of Credit Unions, Washington DC 2008.

Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (DzU, nr 1, poz. 2 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (DzU, nr 30, poz. 210 z późn. zm.).

mgr Przemysław Piechota

mgr Miłosz Kołodziejczyk

Doradztwo Ekonomiczne – Dariusz Zarzecki

Streszczenie

W niniejszym artykule omówiono kluczowe elementy konstrukcji systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, wielkość sektora SKOK w stosunku do całego sektora finansowego oraz perspektywy jego dalszego rozwoju.

THE POSITION AND ROLE OF COOPERATIVE CREDIT UNIONS IN THE POLISH FINANCIAL SYSTEM

Summary

This article describes the key features of the Polish cooperative credit union sector, its size in comparison to the entire financial system as well as the prospects for its further development.